

Muistio

7.11.2024

VN/3772/2024
VN/3772/2024-MMM-12

Maatalousjaosto 8.11.2024

HE 109/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025

Vastaukset maa- ja metsätalousministeri Sari Essayahille esitettyihin ennakkokysymyksiin koskien hallituksen esitystä 109/2024 vp eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025 ovat seuraavat.

Maatalouden tilannekuva ja kannattavuus

Nurmisato hehtaaria kohti on muodostumassa normaaliksi tai jopa normaalia paremmaksi. Syysviljojen sato olisi muodostumassa normaalia pienemmäksi erityisesti kuivan alkukesän vuoksi. Myös kevätviljoilla satotaso on muodostumassa kasvilajista riippuen joko hieman joko vuosien 2013-2023 keskisatoa pienemmäksi tai suuremmaksi. Poikkeama keskisadosta olisi kuitenkin pieni. Avomaanvihannesten sadossa ei ole poikkeamia, koska tuotannossa on laajasti käytössä mahdollisuus kasteluun. Perunan satotaso oli pitkälti normaali. Sokerijuurikkaasta on näillä näkymin hyvä sato.

Kannattavuustilanne maataloudessa on viime vuoden kaltainen. Alustavien tulosten perusteella tilanne olisi muodostumassa hieman viime vuotta paremmaksikin. Kannattavuustilanne on asettunut ennen koronaa ja Venäjän hyökkäyssotaa Ukrainaan vallinneelle tasolle. Tilojen väliset kannattavuuserot ovat suuria.

Osalle kotieläintalouden tuotantosuunnista ja kasvihuonetuotannossa markkinatilanne on suotuisa. Kasvinviljelyssä tilanne on palannut Venäjän hyökkäyssotaa Ukrainaan edeltävälle tasolle. Tämä näkyy tuotantosuuntien alustavissa arvioissa kannattavuudesta.

Maataloudessa rakennekehitys on jatkunut aiemman kehityksen tapaan.

Tukien maksatusaikataulu

Hallinto tekee parhaansa, että viljelijät saavat heille kuuluvat tuet oikein ja ajallaan ottaen huomioon EU:n varainhoitosääntöihin ja sektorikohtaiseen EU-lainsäädäntöön perustuvat vaatimukset. EU-sääntöjen velvoitteet pitää hoitaa, jotta EU-rahoitus voidaan Suomeen tulouttaa. Suomelle on tärkeää mahdollisimman täysimääräinen EU-rahoituksen tuloutuminen. EU-rahoitusta tarvitaan suomalaisen ruuantuotannon turvaamiseen. Maataloushallinto on tehnyt työtä koko Suomen EU-jäsenyyksikauden ajan EU:n varainhoitosääntöjen noudattamisen eteen, mutta silti on jouduttu käymään pitkällisiäkin neuvotteluja EU:n komission kanssa rahoituskorjausten pienentämiseksi. Rahoituskorjauksilta Suomessakaan ei ole aina voitu välttyä.

Ruokavirasto on tiedottanut kesäkuussa (18.6.2024), että maksuaikataulu noudattaa edellisvuoden aika-aulua ja esittänyt jo tuolloin maksuajankohdat kuukausitasolla. Ruokavirasto julkisti marraskuun osalta maksupäivät keskiviikkona 6.11. Maa- ja metsätalousministeriö korostaa, että maksuaikatauluissa noudetaan kesäkuussa tiedotettua linjaa, vaikka Ruokaviraston henkilöstö on lomautettuna loppuvuodesta 2024. Tukimaksatukset on Suomessa toteutettu aina EU-lainsäädännön edellyttämässä maksuaikataulussa ja EU-vertailussa varsin etupainotteisesti.

Maksuprosessin osallistuu Ruokaviraston lisäksi ELY-keskukset ja kuntien YTA-alueet. Prosessin osalta maa- ja metsätalousministeriö ei ole esimerkiksi toimivaltainen päättämään ELY-keskusten valvontatehtävien voimavaroista eikä niiden pohjalta aikataulussa pysymisestä. Näistä voimavaroista vastaa työ- ja elinkeinoministeriö. Kuntien osalta maksajavirastotehtävien hoitaminen on säädetty lailla ja maksajaviras-

ton ja kuntien yhteistoiminta-alueiden väliset maksajavirastosopimukset määrittävät kuntien viljelijätukihallinnon tehtävien hoitamista, mutta rahoitus tehtäviin tulee kuntien valtionavun kautta. Ennen maksatuksia on saatava päätökseen muun muassa hakemus- ja sitoumuskäsittely, satelliittiseuranta ja sen laadunarviointi, hallinnolliset tarkistukset, peltolohkorekisteriin viljelijöiden itsensä ja muuta kautta tulleiden korjaustarpeiden käsittely, maksuihin liittyvät käsittelyt (ulosotot, panttaukset, takaisinperinnät), tuki- ja seuraamuslaskennan päivitys sekä viljelijöiden selvityspyyntöihin antamien vastausten ja paikkaan sidottujen valokuvien käsittely. Peltolohkorekisterin ristiintarkastukset on tehtävä kaikkiin pinta-alaperusteisiin tukija korvausjärjestelmiin muutosajan (2.10.) jälkeen ja paikan päällä tehtävän valvonnan valmiusaste on oltava maksettavan tukimuodon edellyttämässä vaiheessa.

Mitä toimenpiteitä tulee tehdä maatalouden tilanteen parantamiseksi, kun maatalouden kulut nousevat enemmän kuin tulot ja tilanne on jatkunut samanlaisena jo useita vuosia

Maatalouden tulos- ja kehitysnäkymien parlamentaarisen arviointiryhmän esitysten toimeenpano aloitettiin heti hallituskauden alussa. MMM:n asettama ohjausryhmä edistää ja ohjaa suomalaisen ruuantuotannon strategian ja ruoka-alan kasvuohjelman toimenpiteiden sekä parlamentaarisen ryhmän raportissa tunnistettujen lainsäädäntöhankkeiden ja muiden poikkihallinnollista yhteistyötä edellyttävien toimien toteutusta.

Suomessa ruokakauppa on erittäin keskittynyttä ja neuvotteluvoima on epätasaisesti jakautunut. Tähän on puututtu ja ollaan puuttumassa, elintarvikemarkkinavaltuutetun aseman vahvistamisesta tiedonsaannin osalta on hallituksen esitys eduskunnassa ja ministeriö on asettamassa työryhmän valmistelevaan hallituksen esitystä elintarvikemarkkinalain muuttamisesta, esityksen tavoitteena on tasapainottaa neuvotteluvoimaa ruokaketjussa. Hallituksen esitys elintarvikemarkkinalain uudistuksesta tuodaan eduskuntaan viimeistään kevättalvella 2026.

Voimakas inflaatio on lisännyt hinnan merkitystä kuluttajan valinnoissa ja hintakilpailu kaupassa on kiristynyt, kaupan omien merkkien suosio on kasvanut ja kauppa hyödyntää vahvaa asemaansa näiden private label -tuotteiden (PL-tuotteet) hankinnassa. Kilpailu- ja kuluttajavirasto selvittää parhaillaan näiden PL-tuotteiden vaikutusta markkinaan. Kun hankinta on osin ylikansallista, tarvitaan myös EU-tason toimia.

MMM:n asettama tilastotyöryhmä selvittää mm. elintarvikeketjun tiedon avoimuuden lisäämistä ja mahdollista datahuoneen perustamista sekä mahdollisuutta kehittää indeksejä tai marginaalilaskelmia, joita voitaisiin ottaa sopimuksiin ehdoksi hintaneuvottelujen avaamiseksi.

Maataloushallinto pyrkii luomaan mahdollisimman vakaan ja ennustettavan toimintaympäristön julkisten tukien ja markkinoiden ohjaamisen kannalta. Tämä toimintatapa helpottaa viljelijöiden mahdollisuutta sopeuttaa tuotantoaan haluttuun suuntaan.

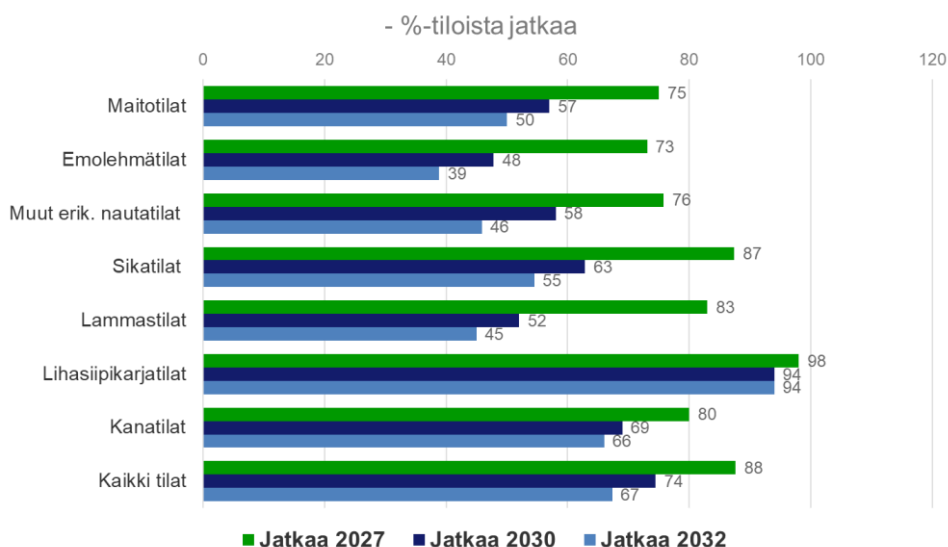
Näkemys eri tuotantosuuntien tulevaisuudesta

Kantar Agrin kysely: Maatilojen kehitysnäkymät vuoteen 2032 (3 700 maatalon tulevaisuudensuunnitelmat):

- Maatilojen kehitysnäkymät –kysely tehtiin keväällä 2024. Edellinen mittaus oli kahta vuotta aiemmin juuri Venäjän ja Ukrainan välisen sodan alettua. Maailmantilanne aiheutti silloin epävarmuutta tulevista ja heijastui vastauksiin esimerkiksi kannattavuusodotusten suhteen.
- Vertailu kahden vuoden takaiseen osoittaa **kannattavuusnäkymien sekä viime vuoteen että lähivuosiin nähden kohentuneen** ja odotukset tulevasta ovat aiempaan toiveikkaampia erityisesti erikoiskasvien viljelyssä.
- **Investoinnit tuotantorakennuksiin ovat vireämmät kuin 2 vuotta sitten**, mutta melko alhaisella tasolla painottuen peruskorjauksiin. Yleiset **investoinnit tuotantoon ovat kuitenkin selvästi edellistä mittausta vireämmällä tasolla** erityisesti investoinnit täsmäviljelytekniikkaan ja energiaratkaisuihin.
- Maatilojen **lukumäärän alenema on viime vuosina jatkunut melko tasaista tahti ja se näyttää kyselyn perusteella jatkuvan hieman aiempaa nopeampana**. Tämän vuoden tilamäärä on noin 40 000, vuonna 2030 ennuste näyttää tilamäärän putoavan jo alle 30 000:n ja sitten vielä pari vuotta myöhemmin 26 600 tilaan.

- Vuonna 2032 yli 100 ha:n tiloja on noin 7 000 ja niillä on selvästi yli puolet peltoalasta. Yli 200 hehtaarin tiloja on noin 2 200 ja näillä on reilu neljännes peltoalasta. Alle 20 ha:n tiloja on kuitenkin vielä noin 5 000 tilaa.
- **Yli puolet tiloista on vuosikymmenen vaihtuessa viljatiloja.** Peltoviljelyssä kiinnostus kauran viljelyyn sekä syysviljojen ja valkuaiskasvien viljelyyn jatkuu lähivuosina. Myös kiinnostus erikoiskasvitautantoon on edelleen vahvaa. Kasvinviljelyssä syysviljojen, öljy- ja valkuaiskasvien sekä juurikkaan viljelyä aiotaan lisätä kahden vuoden päähän arvioituna. **Kauran viljely lisääntyy edelleen**, mutta ohra-ala pienenee. Alojen supistumista on kesannossa, ympäristönurmista ja hieman myös nurmista yleisesti.
- Viljatilat ja myös muut jatkavat maatilat **monialaistavat tuotantoaan** esim. koneyrittäjyydellä ja käymällä tilan ulkopuolella töissä. Useimmilla viljatililla vilja- ja öljykasvitulojen merkitys on pieni omassa tulonmuodostuksessa eli viljely on usein sivutoimista.
- Tulevaisuuden toimintamalleissa korostuvat **koneyhteistyö ja -omistus**, koulutus talous- ja tukiasioihin, urakointipalveluiden käyttö, kirjanpito- ja neuvontapalveluiden käyttö sekä tilakoon kasvaessa tilapäisen tai vakinaisen työvoiman käytön lisääntyminen. Myös **siirtyminen osakeyhtiömuotoiseen tuotantoon kiinnostaa**.
- **Energiainvestoinnit ovat vahvasti pinnalla viljelijöiden suunnitelmissa.** Aurinkoenergiaa on tiloilla otettu parissa vuodessa runsaasti käyttöön ja kiinnostusta on siihen edelleen täydentävänä energiamuotona. Tiloilla on myös kiinnostusta biovoimala-/biokaasuhankkeisiin joko osakkuutena niissä tai oman perustaminen.
- **Kotieläintalouden rakennusinvestointeja suunnitellaan hieman aiempaa aktiivisemmin.** Kiinnostus suuntautuu perusparannuksiin. Jatkavat kotieläintilat investoivat myös kotieläinten hyvinvointiin, lannan käsittelyyn sekä rehu- ja tuotevarastoihin. Tilan laajentamista tukemaan kaivataan koulutusta erityisesti talous- ja tukiasioihin, mutta enenevässä määrin myös tilan johtamiseen ja suunnitteluun. Taloudellisen riskin hallinnassa keskiössä ovat kannattavuuslaskelmat, budjetointi ja kassavirtalaskelmat.
- Ympäristöasioissa samaa valmiutta löytyy ilmastomuutoksen hillintään ja omien valintojen kautta nähdään mahdollisuus vaikuttaa osaltaan asioihin.
- Tiloilla on jo toteutettu paljon eri toimenpiteitä (mm. kasvipeitteisyys, syyskynnön välttämäinen, kevyt-muokkauksen suosiminen, uusiutuva energia ja kiertotalouden edistäminen, heikkotuottoisten peltujen siirtäminen pois viljelykäytöstä), joilla pyritään positiivisiin ympäristövaikutuksiin ja tiloilla on edelleen kiinnostusta edelleen jatkaa/lisätä näitä toimia.
- Hiiliviljelystä on kuullut jo 3/4 viljelijöistä, maitotiloista lähes kaikki. Myös esim. tilan hiilitaseen laskenta on yleistynyt selvästi ja sitä laskee vähintään satunnaisesti jo yli kolmannes tiloista ja lähes 2/3 maitotiloista

Tilojen jatkamissuunnitelmat tuotantosuunnittain

Maatalouden investointituet, luodaanko niillä uutta? Kommentti Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomuksen 7/2024 Maatalouden investointituet Kannattavuuden ja kilpailukyvyyn kehittäminen havaintoihin.

Maatalouden investointituet ovat osa Suomen CAP-suunnitelmaa. Suomen CAP-suunnitelma ja sen interventiologiikka on tarkkaan harkittu kokonaisuus, joka perustuu yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteisiin. Yhteiselle maatalouspolitiikalle on asetettu EU-tasolla yhdeksän eritystavoitetta sekä yksi läpileikkaava tavoite. EU:n yhteisen maatalouspolitiikan säädökset määrittävät vahvasti maatalouden investointituen myöntämisen edellytyksiä ja tavoitteita.

Suomalaisen maataloustuotannon korkeat tuotantokustannukset ovat kilpailuhaitta. Osa tuotantokustannusten eroista selittyy edelleen tuotantorakenteella, mikä lisää rakennetuen tarvetta. Rakennetuen pääasiallisena tavoitteena on maatalouden toimintaedellytysten ja kilpailukyvyyn kehittäminen, joskin yhä tärkeämmiksi investointituen kohteiksi ovat nousseet panostukset mm. uusiutuvan energian tuotantoon ja käyttöön, ympäristön tilaan, tuotannon kestävytyteen, eläinten hyvinvointiin ja tilojen bioturvallisuuteen.

Tuotannolliset investoinnit ovat edellytys maatalouden ja ruuantuotannon jatkuvuudelle. Kotieläintuotannossa eläinpaikkojen määrä on ollut viime vuosina laskussa ja sama trendi jatkuu. Investointeja kotieläintalouden tuotantoon tarvitaan myös tulevaisuudessa tuotantomäärien ylläpitämiseksi nykyisen tason tuntumassa. Maatalouden rakennekehityksen myötä tilojen koko kasvaa ja näin myös investoinnit tuotantorakennuksiin ovat yhä suurempia. Maatalouden investointituki mahdollistaa tarkoituksenmukaisten, maatalouden kilpailukyvyyn ja kannattavuuden sekä huoltovarmuuden näkökulmasta tärkeiden investointien toteutumista. Luonnonvarakeskuksen ja Kantar Agri Oy:n tekemän maatilojen kehitysnäkymät-selvityksen mukaan investointituella on ratkaiseva merkitys investointien toteutumiselle. Esimerkiksi vuonna 2023 toteutetussa selvityksessä vain joka kymmenes kyselyyn osallistunut maidon- tai naudanlihantuottaja ilmoitti toteuttavansa hankkeensa suunnittelemassaan laajuudessa, mikäli siihen ei saisi lainkaan investointitukea. Sikatiloista vielä harvempi ilmoitti toteuttavansa hankkeen, mikäli siihen ei saa tukea.

Investointien myötä tiloilla otetaan käyttöön uutta teknologiaa, jolla on ensiarvoisen tärkeä merkitys tuotannon tehokkuuden näkökulmasta. Investointituen avulla voidaan osaltaan myös ohjata investointeja kestävämpään suuntaan ja kannustamalla tiloja ottamaan käyttöön esimerkiksi uusia tuotantotapoja.

Innovaatiot ja uuden tiedon siirtäminen käytäntöön ovat tärkeä osa yhteistä maatalouspolitiikkaa, kuten on myös digitalisaatio. Näiden edistäminen on asetettu läpileikkaavaksi tavoitteeksi yhteiselle maatalouspolitiikalle kaudelle 2023-2027 ja niiden toteuttamiseen on Suomen CAP-suunnitelmassa lukuisia toimenpiteitä. Eurooppalaisen innovaatiokumppanuuden hankkeiden eli EIP-ryhmien (EIP = European Innovation Partnership) tavoitteena on ratkaista etukäteen tunnistettu, maa- tai metsätalouden alkutuotantoon liittyvä ongelma, mistä saattaa syntyä uusi innovaatio tai toimintamalli. Innovaatiohankkeessa kehitettävä ratkaisu perustuu alkutuotannon tarpeisiin ja liittyy maatalouden tai metsätalouden uudistamiseen tai biotalouden edistämiseen. Viljelijät voivat osallistua uusien maatalousalan innovaatioiden kehittämiseen ja kokeilemiseen maaseudun innovaatioryhmä –hankkeissa.

Maatalouden osaamis- ja innovaatiojärjestelmä (AKIS, Agricultural Knowledge and Innovation System) on tiedon käytäntöön viemisen, osaamisen parantamisen ja digitalisoinnin parissa toimivien tahojen verkosto, jonka ytimen muodostavat neuvijat, maatalouskoulutusta tarjoavat tahot, tutkijat sekä viljelijäjärjestöt. Nämä tahot yhdessä muiden AKIS-toimijoiden kanssa auttavat maatalousyrittäjiä hyödyntämään digitalisaation sekä tutkimuksen ja innovaatioiden mahdollisuuksia. Maatilayritysten osaamisverkosto AgriHubi toimii Suomen AKIS-koordinaattorina. AgriHubi on avoin verkostojen verkosto, jonka avulla toimijat haluavat parantaa maatalouden kannattavuutta ja kestävyttä, edistää älymaataloutta ja datalähteiden ja -varantojen tehokkaampaa käyttöä.

Maatalousyrittäjillä on mahdollisuus hakea maatalouden alkutuotannon kokeilutukea. Kokeilutuen kohteelta edellytetään uutuusarvoa ja tuki mahdollistaa esimerkiksi uusien tuotantomenetelmien pienimuotoisen kokeilun alkutuotannossa. Maatalousyrittäjät voivat myös hakea maaseudun yritysrahoitusta maatalouden ulkopuolisen yritystoiminnan käynnistämiseen, kehittämiseen ja investointeihin.

Näkemys pienten tilojen tulevaisuudesta.

Aluetaloudellisessa mielessä ja paikallisesti myös ruuantuotantoketjussa pienemmillä tiloilla voi olla tärkeä merkitys. Laajemmassa mittakaavassa rakennekehityksen myötä tilojen keskikoko kuitenkin kasvaa koko ajan ja pienten tilojen suhteellinen osuus laskee. Ruuantuotannon näkökulmasta yhä harvempi tilajoukko tuottaa merkittävän osan kotimaisesta elintarviketuotannosta.

Etenkin kotieläintuotanto on hyvin sitovaa ja työvoimavaltaista. Uuden teknologian käyttöönotto toisaalta mahdollistaa entistä suuremman yksikkökoon, toisaalta kannustaa siihen yksikkökustannusten näkökulmasta. Pienemmät kasvinviljelytilat ovat usein sivutoimisia ja monialaisia.

Suomessa on monen kokoisia tiloja, ja historiallisista syistä melko runsaasti keskikokoisia tiloja. Pieniäkin tiloja Suomessa on varsin paljon, ja ne ovat käytännössä osa-aikaviljelyssä tai tilalla on muuta merkittävää liiketoimintaa (liitännäiselinkeino). Pienillä tiloilla maataloudesta saatava tulon merkitys on viljelijäperheen taloudelle ollut pieni, mikä on nähtävissä esimerkiksi Tilastokeskuksen maa- ja metsätalousyritysten verottajalta saataviin tietoihin perustuvassa tilastossa.

Vaikka maataloudesta saatavilla tuloilla on viljelijäperheen kannalta melko vähäinen merkitys, maatalous muodostaa usein yrittäjän toiminnan keskuksen ja/tai asuinpaikan. Näiden tilojen jatkaminen perustuu siten muihin tekijöihin kuin maatalouden tulonmuodostuskykyyn. Pientilojen säilyminen riippuu taloudellisten tekijöiden lisäksi myös työnkäytön kehittymisestä eli siitä, kuinka kauan sivutoimista maataloutta halutaan harjoittaa. Uusia pientiloja on syntynyt esimerkiksi hevostalouteen.

Miten varmistetaan, että maataloustuet kohdistetaan aktiiviviljelyyn?

Vuoden 2023 alusta sovellettu maatalouden tukipolitiikka on valmisteltu silmällä pitäen tavoite kohdentaa tuet ensisijaisesti aktiivista viljelyä harjoittaville tiloilta. Aktiivituloilla on tarkoituksenmukaista ottaa huomioon myös kestävä tuotannon periaatteet. Osa tilan pinta-alasta on monella tavalla perusteltua käyttää ympäristöä ja luonnon monimuotoisuutta edistäviin toimiin. Maatalouden keskeisin tehtävä on kuitenkin ruuantuotanto.

Seuraavan politiikkakauden valmistelussa aktiiviviljelyyn kannustaminen on edelleen kantavana teemana. On tärkeää, että maataloustuet suunnataan aktiiviseen ruuantuotantoon.

Investointituet kohdentuvat suoraan aktiiviviljelyyn.

Näkemys maatalouden tukijärjestelmän yksinkertaistamisesta

Maatalouden tukijärjestelmän yksinkertaistaminen on ollut esillä vuosia, jopa vuosikymmeniä. Maataloustukien ehdoiksi esitetyt uudet vaatimukset ovat johtaneet maatalouspolitiikan monimutkaistumiseen. Tukijärjestelmän yksinkertaistaminen edellyttää olemassa olevista vaatimuksista luopumista tai niiden merkittävää vähentämistä. Keväällä 2024 komissio esitti CAP:iin yksinkertaistamistoimia, jotka hyväksyttiin nopealla menettelyllä. Tuleva komissaari on vakuuttanut jatkavansa työtä tukijärjestelmän yksinkertaistamiseksi.

Joissain tapauksissa mahdollisuuksien lisääminen saattaa helpottaa käytännön viljelyä. Esimerkkinä tästä viljelyn monipuolistamisen ottaminen viljelykierron rinnalle osaksi ehdollisuuden määräyksiä.

Ruokavienti, miten asetetun työryhmän työ etenee? Koska saadaan konkreettisia toimenpiteitä, onko niistä oikeasti hyötyä tuottajalle?

- Asetettu ohjausryhmä seuraa ja ohjaa kolmea kokonaisuutta, Ruuantuotannon pitkän aikavälin strategian valmistelua, Kasvuohjelmaa sekä MAKRA-raportin toimenpide-ehdotusten toimeenpanoa.
- Yhtenä tärkeimpänä toimenpiteenä on nostettu esiin pysyvien rakenteiden aikaan saaminen ruokaviennin tueksi. Ns. Yrityslähtöisen kasvualustan muodostaminen on aloitettu ja hankehaku toiminnan käynnistymiseen on päättynyt.
- Yhteistyön lisäämisen ja pysyvien rakenteiden lisäksi on panostettava osaamisen kehittämiseen, Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan sekä ruokamaakuvan ja –diplomatian kehittämiseen.

Mitä on jo konkreettisesti tehty vienninedistämiseksi?

- **Yrityslähtöisen kasvualustan kehittäminen**
  - Hankehaku päättyi 21.10. Saatiin 2 hakemusta.
  - Valtion rooli vientipalvelujen tuottamisessa - selvityshenkilön asettaminen.
- **Osaamisen ja vientivalmiuksien kehittäminen**
  - Hankehaku päättyi DL 21.10. Haussa ruokaviennin ja –gastronomian kansainvälisen maisteriohjelman suunnittelu, johon saatiin 1 hakemus.
  - Yritysjohdon kv-valmennuksen suunnittelu/konseptointi
- **TKI-toiminta**
  - Suunnittelussa: Food 2.0 TK-toimintojen tukeminen (BF/Valio veturihanke)
  - Selvitystyö: Kestävää kasvua uusista arvoketjuista (VTT, Luke, HY) Tausta: Elintarviketeollisuuden siirtyä uusien arvoketjujen, kuten solumaatalouden hyödyntämiseen edellyttää järjestelmätason muutospolkujen määrittelyä ja valmiuksien kehittämistä TKI-toimintaan.
- **Ruokamaakuva- ja diplomatia, ruokamatkailu**
  - Suunnittelussa: ruokamaakuva ja ruokamatkailukampanjoiden toteuttajana (Visit Finland)
  - Suunnittelussa: Osakan maailmannäyttelyyn osallistuminen (Metsäbiotalous ja ruoka; Kärkenä innovaatiot, suunnittelussa yhteistyö Food2.0)
  - Bio- ja kiertotalouden teemasuurlähettilään ruoka-asiantuntijan rekrytointi
  - BF:n ulkomaanverkoston siirtyminen UM:ön vuonna 2025 – vaikutukset. Tämä huomioitava ruokavientikokonaisuutta suunniteltaessa.
  - Markkinoille pääsyä on edistetty onnistuneesti myös kahdenvälisissä tapaamisissa viimeksi Kiinassa, jossa ministeri vieraili TP:n delegaation mukana.

Suomi lähtee takamatkalta elintarvikevientiin, millaisena ministeri näkee Suomen mahdollisuudet onnistua viennin kasvattamisessa ja viennin jalostusasteen nostamisessa.

Suomalaisilla tuotteilla on potentiaalia maailmanmarkkinoilla laatunsa ja puhtautensa vuoksi. Luken tutkimuksen mukaan ruokasektorin liikevaihdon kasvuskenaario on plus 5 miljardia euroa, eli kasvua 30 prosenttia. Viennin kasvupotentiaali on noin 1,4 miljardia (893 + 500) euroa. Puhumme siis kansantalouden kannalta erittäin merkittävästä potentiaalista, johon kannattaa panostaa. Ruoka-alan kasvupotentiaalia lisää erityisesti meijeriteollisuuden, kalan ja kauratuotteiden mahdollisuudet ja kasvava kysyntä vientimarkkinoilla. Solumaatalouden tuotteet suuntautuvat myös täysimääräisesti vientiin ja yksin niiden kasvupotentiaali on 500 miljoonaa euroa. Hallitus panostaa merkittävästi ruokaviennin edistämiseen vuosittain rakentaen vientiä yhdessä vientihakuisten yritysten kanssa.

Näkemys maatalousalan opetuksen tilanteesta ja miten ministeri näkee maatalousalan koulutuksen rahoituksen tarpeeseen nähden?

- OKM myöntää rahoituksen koulutuksen järjestäjälle, joka kohdentaa sen omilla päätöksillään eri alojen koulutuksiin.
- Rahoituksen määräytymisessä huomioidaan eri alojen koulutuksen järjestämisen kustannukset ilman harkintaa.
- Kustannuskertoimista säädetään asetuksella, joka on määrä muuttaa vuonna 2025.
- Eduskunnalle asetetussa lakiesityksessä on lausuntokierroksen jälkeen muutettu tutkintojen sijoittamista kustannuskoreihin lisäämällä kustannuskorien määrää.

- OKM selvittää kustannustietojen keruun mahdolliset ongelmat yhdessä maatalousalan koulutuksen järjestäjien kanssa.
- Ennen kuin kustannustietojen keruuta uudistetaan OKM voi kohdistaa harkinnanvaraista korotusta maatalousalan koulutuksen turvaamiseksi.

Miten maatalousala saadaan nuorille houkuttelevaksi uravaihtoehdoksi?

Tuoreen kyselytutkimuksen mukaan maatalous- ja ruoka-alaa opiskelevista nuorista puolet näkee maatalous- ja ruoka-alan tulevaisuuden positiivisena, neljännes suhtautuu asiaan neutraalisti. Nuoret ovat kyse- lyn mukaan valmiita ottamaan alalla vastuuta ja haluavat kehittää sitä. Nuoria innostaa mahdollisuus edis- tää kestävästä kehitystä, parantaa eläinten hyvinvointia, jatkaa perheitä ja varmistaa kotimaisen ruuan- tuotannon ja huoltovarmuuden säilyminen.

Alan kannattavuus on keskeinen tekijä alan houkuttelevuudessa. Jos nuorille uusille yrittäjille on ennus- tettava näkymä pitkän aikavälin kannattavan toiminnan edellytyksistä, alalla on edellytyksiä olla houkutte- leva myös tulevaisuudessa. Hallitus on mm. keventänyt nuoren viljelijän aloitustuen yrittäjätulovaatimusta ja lieventänyt nuorten viljelijöiden tulotuen ammattitaitovaatimusta tukeakseen nuoria yrittäjiä. Myös ylei- nen ilmapiiri vaikuttaa, sekä se, että maatalous nähdään mahdollisuutena, hyväksyttävänä ja tarpeelli- senä, eikä ongelmana.

Maatalous- ja muut maaseudun elinkeinot tarvitsevat uusia ja nuoria yrittäjiä. Maatalouden ja muiden alo- jen houkuttelevuuteen vaikuttaa, onko ympäröivä maaseutu elävä, elinvoimainen ja asuttava: onko työtä ja toimeentuloa puolisolle, onko lapsille kouluja ja harrastusmahdollisuuksia, saadaanko navettaan huip- punopealla laajakaistayhteydellä lypsyrobotti toimimaan? Toisin sanoen yksi keino saada maatalousala nuorille houkuttelevaksi uravaihtoehdoksi on panostaa maaseudun elinvoiman edistämiseen. Maaseudun tulevaisuus ja maatalouden tulevaisuus ovat kytköksissä toisiinsa.

Jatkossa tulisi panostaa myös siihen, että maatalousalalle olisi mahdollista tulla ja ryhtyä yrittäjäksi, vaikka ei olisikaan sukutilaa, jota jatkaa.

Hevosalan leikkausten vaikutus hevosten kasvatukseen ja alan työllisyyteen sekä suomenhevosen ase- maan kansallisrotuna. Arvio hevosalan työllistävästä vaikutuksesta harvaan asutuilla aluilla ja mahdolli- suuksista työllistyä muissa tehtävissä.

Vuoden 2024 valtion talousarviossa hevostalouden edistämiseen momentilla 30.10.54 on osoitettu yh- teensä 39,192 milj. euroa. Valtiontalouden sopeuttamistoimien vuoksi myös valtionavustusten tasoa jou- dutaan pienentämään. Hallituksen esityksen mukaisesti vuodelle 2025 hevostalouden edistämiseen tar- koitettu määräraha vähenisi yht. 8,5 milj. eurolla, mutta momentin siirtyvien määrärahojen ansiosta vä- hennys jää kuitenkin kokonaisuutena tätä pienemmäksi. Kokonaisuutta arvioitaessa on myös muistettava, että valtiontalouden viime aikojen vaikeuksista huolimatta hevostalouteen ei ole aikaisemmin kohdistettu leikkauksia ja esimerkiksi kuluvan vuoden hevostalouden edistämiseen tarkoitetut, harkinnanvaraiset avustukset ovat edelleen hyvällä tasolla.

Sopeutustoimien vaikutusten minimoimiseksi etsitään ratkaisuja yhdessä toimialan kanssa, jolloin vaiku- tukset alan ydintoimintoihin jäisivät mahdollisimman vähäisiksi ottaen huomioon hallitusohjelman tavoit- teet hevosalan jatkuvuuden turvaamiseksi ja suomenhevosen aseman turvaamiseksi. Tavoitteena on ha- kea säästöjä ensisijaisesti rakenteista, jolloin sopeutustoimilla uskotaan olevan vähäiset vaikutukset esi- merkiksi kasvatus- tai valmennustoimintaan ja näin ollen alan työllisyysvaikutuksen uskotaan säilyvän suunnilleen nykyisellä tasolla.

Talouspoliittisen ministerivaliokunnan päätöksen mukaisesti myös hevospelit siirtyvät lisenssipohjaiseen järjestelmään. Tämä antaa hevosalalle mahdollisuuden kehittää pelejä ja samalla parantaa niiden kautta hevosalan toimintaedellytyksiä. Hallitus varmistaa riittävän siltarahoituksen siirtymäkauden ajalle.

Suomessa arvioidaan¹⁾ olevan noin 3 000 hevosalan yritystä ja toiminnanharjoittajaa. Yritysten, yrittäjien ja ammatinharjoittajien määrään perustuen voidaan laskea Suomen hevosalan työllistävän vaikutuksen olevan tällä hetkellä noin 6 000–7 000 henkilötyövuotta (FTE). Ratsastuskoulujen määrän perusteella ar- vioitiin niissä työskentelevien opettajien, aputyövoiman ja tallityöntekijöiden määrät. Ravivalmennustallien ja ammattilaisenssien määrän perusteella arvioitiin valmentajien ja näiden apuhenkilökunnan määrä. Mer- kittävien välillisten työllisyysvaikutusten (esim. rehuntuotanto, kaupan ala, kuljetus, rakentaminen jne.,)

määrä arvioitiin niin ikään kokoaikaisena työllisyysvaikutuksena. Näiden ja Suomen hevosmäärän (74–75 000) ja liitännäisvaikutusten perusteella voidaan päätellä, että hevosyritykset tarjoavat suoraan noin 4500 henkilötyövuoden verran työpaikkoja, ja erilaisten liitännäispalveluiden kautta 1 500–2 000 henkilötyövuoden verran. Mukana tässä ovat myös palkattomat ja palkalliset harjoittelijat. Hevosta kohden työllisyysvaikutus on 0,09 henkilötyövuotta.

Saatu arvio poikkeaa Suomessa aiemmin käytössä olleesta esitystavasta, joka on yhteensä 15 000 osaja kokoaikaisesti työllistettyä henkilöä (Hippos 2017). Henkilömääränä 15 000 henkilöä voidaan kuitenkin edelleen pitää relevanttina.

¹⁾ Saastamoinen, M. (2018). Hevosala työllistää yhtä paljon kuin Lapin matkailu. Teoksessa S. Pussinen (toim.) *Uu-distuva hevostalous*. HAMK Unlimited Professional 5.6.2018. Haettu osoitteesta <https://unlimited.hamk.fi/biotalous-ja-luonnonvara-ala/hevosala-tyollistaa>

Miten erikoisturpeiden tarve turvataan tai korvataan muilla raaka-aineilla?

Osana kasvupakettia ollaan kohdentamassa toimia ja rahoitusta myös kotimaisten kuivike- ja kasvualustamateriaalien (ml. turve) saatavuuden ja tuotannon turvaamiseen. Tätä koskeva ehdotus on tarkoitus sisällyttää vuoden 2025 talousarvioesityksen täydennykseen.

- Yhteistyössä hallinnon ja alan toimijoiden (ml. järjestöt ja yritykset) kanssa tehdään kuivike- ja kasvualustamateriaalien tiekartta, jossa käydään kattavasti läpi alan tilanne ja esitetään tarvittavia edistämistoimia
- Työtä jatketaan kohdentamalla kuivike- ja kasvualustatuotannon edistämiseen TKI- ja investointirahoitusta
- Kasvu- ja kuiviketurve on määritelty strategisesti tärkeäksi raaka-aineeksi sekä hallitusohjelmassa että juuri eduskunnalle annetussa Valtioneuvoston tavoitepäätöksessä huoltovarmuudesta

Turpeen merkitys sian terveydelle.

Sian kannalta turve toimii hyvin yhtenä mahdollisena kuivikkeena ja virikemateriaalina, joka tyydyttää sian ruuanhakupäättymistarvetta. Olkeen verrattuna turpeen laadunhallinta on helpompaa, vaikka olki sinällään on monipuolisempi virikkeenä sian kannalta, koska se tyydyttää esimerkiksi sian pureskelun tarvetta paremmin.

Miten energiaturpeen käytön väheneminen vaikuttaa metsäteollisuuden kilpailukykyyn?

Energiaturpeen osuus Suomen energiatuotannosta on supistunut siten, että turpeen osuus on ollut viime vuosina pari prosenttia energiantuotannosta. Vuoden 2023 ennakkotietojen mukaan turpeen osuus oli 1,7% energian kokonaiskulutuksesta. Energiaturpeen ja fossiilisten polttoaineiden käytön vähentäminen on ollut Suomessa pitkään poliittinen tavoite ja turpeen käytön vähenemiseen energiantuotannossa on vaikuttanut merkittävästi erityisesti päästökauppa.

Turvetta ja ylipäänsä fossiilisia polttoaineita on korvattu lämpö- ja voimalaitoksilla puupolttoaineilla. Energian tuotannon kiinteistä puupolttoaineista noin puolet on ollut metsähaketta ja noin puolet metsäteollisuuden erilaisia kiinteitä sivutuotteita (kuori, sahanpuru jne). Kokonaisuutena edellä mainittujen käyttömäärät lämpö- ja voimalaitoksissa olivat pitkään vuositasolla noin 18-20 milj. kuutiometriä vuodessa. Vuosina 2021, 2022 ja 2023 määrät ovat kuitenkin olleet tätä korkeammat, keskimäärin 23,2 milj. kuutiometriä vuodessa. Viime vuosina toteutunutta kiinteiden puupolttoaineiden käytön kasvua lämpö- ja voimalaitoksilla selittää turpeen käytön vähenemisen lisäksi moni muukin tekijä.

Viime vuosina energiasektorilla vallinneilla poikkeusoloilla on ollut vaikutusta myös puupolttoaineiden käyttömääriin. Metsähakkeen tuonti Venäjältä pysähtyi täysin keväällä 2022. Toisaalta muutamina viime vuosina metsäteollisuuden sivuvirtojen määrät ovat olleet normaalia vähäisemmät. Useammat samanaikaiset tekijät ovat vaikuttaneet siihen, että metsähakkeen hinta on noussut huomattavasti vuodesta 2022 lähtien Suomessa. Esimerkiksi karsitun rangan hinta on kallistunut huomattavasti viimeisten kahden kolmen vuoden aikana. Samanaikaisesti myös kuitupuun hinnassa on tapahtunut vastaava hinnannousu.

Jos asiaa katsotaan tilastojen valossa, energiapuun ja kuitupuun hintakäyrät ovat nousseet varsin samankaltaisesti. Tästä hintakehityksestä huolimatta ei voida/ei tulisi vetää johtopäätöstä, että energiaturpeen käytön väheneminen selittäisi merkittävästi tai ainakaan yksinomaan kuitupuun hintakehitystä, joka puolestaan vaikuttaisi metsäteollisuuden kilpailukykyyn. Jos tarkastellaan ennusteita puupolttoaineiden käytömääristä tulevaisuudessa, tulee lisäksi huomioida, että kiinteiden puupolttoaineiden käyttömäärien ei oleteta enää nykyisistä määristä merkittävästi kasvavan, vaan viime vuosina lämpölaitokset ovat siirtyneet ja ovat siirtymässä merkittävässä määrin sähkökattiloihin, mikä osaltaan vähentää puupolttoaineiden kysyntää.

Yksi keino vaikuttaa siihen, että kuitupuu päättyy metsäteollisuuteen eikä polttoon, on että edistetään pieniläpimittaisimman puun käyttöä energiantuotannossa. Tästäkin näkökulmasta pyrimme ministeriössä ja eri metsäorganisaatioissa edelleen kannustamaan metsänomistajia nuoren metsän hoitotoihin. Pääasiana on metsien kasvun, terveydentilan ja hiilensidonnan varmistaminen, mutta samalla saadaan myös energiapuuta. Myös uuteen METKA-tukijärjestelmään sisällytettiin kannuste nuoren metsän hoitotoihin.

Käytetäänkö kuitupuuta energiapuuna?

Kuitupuu on ostajan mitta- ja laatuvaatimukset täyttävää puuta. Sen sijaan energiapuulle ei ole olemassa vastaavanlaista määritelmää. Käytännössä energiapuuta on kaikki metsästä saatava puu, joka ohjautuu energiakäyttöön. Tämä voi olla karsittua tai karsimatonta rankaa, oksa- tai latvusmassaa, kantoja tai aineispuuksi kelpaamatonta puuta. Tilastoissa metsäteollisuustuotteiden valmistukseen ostettu teollisuuspuu ei sisälly tilastoon, vaikka se ohjautuisi korjuun jälkeen energian tuotantoon.

Markkinataloudessa hinnat määräytyvät kysynnän ja tarjonnan mukaan. Kuitupuuta saattaa paikoitellen ohjautua energiakäyttöön markkinatilanteen mukaan. Näin onkin paikoitellen käynyt, sillä viime aikoina kuitupuun ja energiarankapuun hinnat ovat olleet lähellä toisiaan. Lainsäädännöllä ei ole perusteltua määrittää mihin tarkoitukseen puu on käytettävä, vaan siitä päättää ostaja sen perusteella mistä käyttötarkoituksesta hän arvioi saavan suurimman hyödyn.

Keinot petoeläinvahinkojen vähentämiseen. Näkemys petopolitiikan hyväksyttävyydestä, jos petovahinkoja ei voida korvata täysimääräisesti.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että vahinkojen määrän vähentäminen on nykyisessä tilanteessa äärimmäisen vaikeaa. Porovahingot muodostavat momentilta 30.40.42 (Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen) maksettavista korvauksista yli 90 %. Poroeläinkeinon suojaamiseen ei ole käytännössä muita keinoja kuin vahinkoa aiheuttavien yksilöiden tappaminen. Ahma aiheuttaa usein enemmän vahinkoa kuin kolme muuta suurpetoa yhteensä. Vähälukuisen ja hitaasti lisääntyvän ahmakannan merkittävä vähentäminen on muodostunut lähes mahdottomaksi Natura 2000 –arviontiprosessien johdosta, sillä ahman metsästäminen Natura-alueella on korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjapäätöksen (KHO:2020:31) mukaan hanke, jonka vaikutukset on arvioitava. Ahma on suojeluperuste lukuisilla Natura 2000 –alueilla Pohjois-Suomessa. Samoilla alueilla aiheutuu suurimmat ahmavahingot. Vuonna 2023 ahman aiheuttamat vahingot olivat yli 4 miljoonaa euroa. Hallinto-oikeus on todennut, että ei voida varmistua siitä, että yhdenkään ahman pyytämiseen myönnetyllä poikkeusluvalla ei merkittävästi heikennetä suojelun perusteena olevia luonnonarvoja kysymyksessä olevalla Natura 2000 -alueella.

Vahinkojen vähentäminen ei siten ole metsästyslain menetelmin mahdollista, koska käytännössä luononsuojelulain Natura -säännökset estävät myös yksittäisten ahmayksilöiden poistamisen. Ahmoja voidaan metsästää vahinkojen estämiseksi vain muutamia yksilöitä vuosittain, mutta poikkeuslupia voidaan kohdentaa pahimmille vahinkoalueille, jotka yleensä ovat Natura 2000 –alueita. Viime vuosina maa- ja metsätalousministeriö ei ole enää ministeriön asetuksella rajoittanut Suomen riistakeskuksen luvanmyöntöä. Porovahinkojen leikkaaminen aiheuttaa huomattavaa tyytymättömyyttä poroeläinkeinon piirissä, mutta poronhoitoalueen mahdollisuudet puuttua vahinkoa aiheuttaviin suurpetoihin huomattavasti paremmat kuin muun Suomen alueella. Leikkauksen hoitaa osittain myös komission 10 milj. euron korvauskatto porovahinkojen korvaamiselle.

Kotieläin- ja viljelysvahinkojen osuus momentilta maksettavista korvauksista on 0,6 milj. euroa ja vahinkojen ehkäisemistoimenpiteiden osuus noin 0,75 milj. euroa. Viimeisen 12 kk vahinkokertymän perusteella kotieläin- ja viljelysvahingot tulevat olemaan 0,6-0,7 milj. euroa. Kotieläinvahingot maksetaan riistavahinkolain mukaan täysimääräisesti.

Susien pannoitus, mitä pannoista kerättävällä tiedolla tehdään?

Pannoituksia tehdään 3-5 reviirillä tuulivoimarakentamiseen liittyen, joihin on suunnitteilla tuulivoimarakentamista. Mm. Luken WINDLIFE-hankkeen (eur03.safelinks.protection.outlook.com) tarkoitus on selvittää, miten tuulivoimalat vaikuttavat eläinten liikkumiseen, ympäristön käyttöön ja lisääntymisen onnistumiseen. Hankkeessa tutkitaan susien lisäksi metsäpeurojen, maakotkien ja porojen liikkumista ja lisääntymistä tuulivoima-alueilla ja niiden ympäristöissä. Tuulivoimatuotannon vaikutuksista eläinten tilankäyttöön ei voida saada millään muulla tavalla. Tietoa näiden susireviirien koosta hyödynnetään myös kannanarvioinnissa.

Hallinnonalan talousarvioesitystä täydentävän esityksen ennakointi

Ministeriö on ehdottamassa täydentävään talousarvioesitykseen seuraavia kohteita:

- Maa- ja elintarviketalouden sekä luonnonvaratalouden huoltovarmuuden vahvistamiseen, viennin edistämiseen ja arvonlisän kehittämiseen liittyvät määrärahasiirrot
- Tuotannonmenetyskorvausten maksaminen turkistarhoille
- Kertaluonteiset kustannukset ympäristöterveydenhuollon tehtävien siirtymisestä johtuen aluehallinto-virastoista Ruokavirastoon 1.1.2026 lukien
- Lisäpanostukset maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteisiin, joita ovat turvemaiden tuhkalannoituksen lisääminen ja SOTKA-kosteikkohankkeiden rahoituksen vahvistaminen
- Yleisen alv-kannan noususta aiheutuvat muutokset Metsähallituksen ja Suomen metsäkeskuksen osalta

Hallinnonalan kipupisteet talousarvioesityksessä

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala osallistuu omalta osaltaan julkisen talouden sopeuttamiseen. Yhteensä hallinnonalan vastuulla on talousarvioesityksessä 76,9 miljoonan euron suuruinen valtion budjettia vahvistava kokonaisuus, joka on rakentunut hallitusohjelman ja kevään 2024 kehysriihen päätöskien pohjalta. Vuoteen 2028 mennessä säästötoimenpiteiden vaikutus kasvaa 141,4 miljoonaa euroon.

Maaseudun kehittämisen 28,1 milj. euron hallitusohjelmäsäästöt toteutetaan CAP-suunnitelman tavoitteita vaarantamatta. Leikkauksen toimeenpanon johdosta talousarvioesitykseen sisältyy eräitä CAP-suunnitelman momenttien välisiä määrärahasiirtoja, joita ovat edeltäneet vuoden 2024 toisessa lisätalousarviossa toteutetut uudelleenbudjetoinnit. Tehtävät muutokset toteutetaan vuosien 2021-2027 rahoituskauden kokonaisrahoituksen rajoissa ja niillä varmistetaan hallitusohjelman säästön toteuttaminen CAP-suunnitelman 2023-2027 tavoitteet huomioiden ja EU-rahoituksen tuloutuminen Suomelle varmistaen.

Merkittävimmät kevään kehysriihen sopeutuspäätökset vuoden 2025 talousarvioesityksessä liittyvät Metsähallituksen voiton tuloutukseen ja valtioavustusleikkaukseen. Tuloutukset Metsähallitukselta kasvavat 11 miljoonalla eurolla kustannustehokkuuden nostamisen ja puun hintakehityksen johdosta. Muutos ei edellytä Metsähallituksen luonnonvarasuunnitelmissa asetettujen hakkuutavoitteiden nostamista. Hevostalouden edistämisen rahoitusta alennetaan 8,5 miljoonaa euroa valtionavustuksiin kohdennetuista säästöistä johtuen. Rahoituksen alenemisen vaikutusten keventämiseen etsitään ratkaisuja yhdessä toimialan kanssa.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan tuottavuusohjelman tavoitteena ovat yhteensä 26,5 milj. euron säästöt vuodesta 2027 alkaen. Tuottavuustoimilla pyritään vastaamaan myös uusien tehtävien kautta syntyviin uusiin resurssitarpeisiin. Merkittäviltä osin tuottavuusohjelmaa toteutetaan hallinnonalan omilla toimenpiteillä, joita ovat mm. tehtävien priorisointi ja kehittäminen, hankintatoimen tehostaminen ja tulojen lisääminen. Tuottavuusohjelman sisältö täsmennetään toiminnan ja talouden suunnittelun yhteydessä yhteistyössä henkilöstön kanssa. Vuonna 2025 käynnistetään kertaluonteisten toimenpiteiden ohella lainsäädäntömuutoksia edellyttävät tehtävien ja velvoitteiden karsinta, joiden säästövaikutukset saadaan voimaan viimeistään vuonna 2027. Sopeuttamistoimet jatkuvat hallinnonalalla pääasiassa vähintään vuoteen 2028 saakka.

Kehysriihen linjauksen mukaisesti talousarvioesitykseen ei sisälly EU:sta ja kansallisesta lainsäädännöstä tulevien uusien velvoitteiden hoitamisen edellyttämiä lisämäärärahoja. Niiden toimeenpanon tulisi tapahtua pääsääntöisesti nykyisten määrärahojen puitteissa nykyisiä tehtäviä vähentäen tai niiden tuottavuutta lisäten. Pääluokan sisältä talousarvioesityksessä on varauduttu Ruokaviraston osalta kertaluonteiseen 1,5 milj. euron uusien EU- ja muiden tehtävien resursointiin. Uusia lisätehtäviä hallinnonalalla ovat mm. EU:n metsäkatoasetuksen sekä kyberturvallisuus (NIS2) ja kriittisen infrastruktuurin kriisinkestävyys (CER) direktiivien toimeenpano. Edellä mainituissa tehtävissä MMM:n hallinnonalan eri toimijoiden (ml. ELY-keskukset) nykyisiä muita tehtäviä vähentävä tai niiden tuottavuutta lisäävä tarve on kehyskaudella vuosina 2025-2028 yhteensä keskimäärin 2,5 milj. euroa vuodessa. Lisäksi aluehallintouudistuksesta aiheutuu Ruokavirastolle sekä kertaluonteisia että pysyviä lisäresurssitarpeita.

Uusien velvoitteiden mukaisia tehtäviä joudutaan rajaamaan säästöjen aikaansaamiseksi sääntelyn edellyttämään välttämättömään tasoon. Hallinnonalan virastojen tuottavuusohjelmat tulevat sisältämään nykyisten tehtävien vähentämisen ja tuottavuuden lisäämisen EU-sääntelystä johtuvien uusien tehtävien mahdollistamiseksi.

Jakelu Eduskunta, Kaisa Iso-Sipilä